

zapuščine zavarovati. Drugo je izreklo v sodbi z dne 18. januarija 1882, št. 847. (Gerichtshalle št. 460. de 1882, G. U. št. 8946), prvo pa v sodbi z dne 2. oktobra 1884, št. 8296, s katero je potrdilo sodbo okrajnega z. m. d. sodišča ljubljanskega z dne 17. februarja 1884, št. 2478.

V zadnjem slučaju je šlo za polico na pokaznika. Zavarovanec je umrl mesca februarija 1882, in z odlokom z dne 26. marca 1882, št. 6870 je okrajno z. m. d. sodišče v Ljubljani del zavarovane svote zvršilno prisodilo upniku umrlega zavarovanca.

Hči zavarovanca je bila v posesti police in je tožila, da je prisojilo neveljavno, ker je ona lastnica police vsled izročila od strani zavarovanca že pred njegovo smrtjo.

Najviše sodišče je tožbeno zahtevo odbilo.

V razlogih je izreklo: Imetje police sicer zadostuje, da se tožnica zavarovalnemu društvu nasproti opraviči za izplačilo zavarovane svote. Nikakor pa ne zadostuje to za opravičenje, to svoto za-se pridržati nasproti tistemu, ki se je po zvršilnem prisojilu kot pravni naslednik tistega skazal v čegarkoristje zavarovalna pogodba sklenjenja bila.

X

Condamnation conditionnelle.

V časnikih beremo, da je Bruselski „Moniteur officiel“ dne 4. junija t. l. razglasil zakon, po katerem ima kazenski sodnik pravico izrehati pogojno obsodbo. Zakon namreč določuje, da sme kazenski sodnik obtoženca, katerega krivim spozna zločinstva, katerega največja kazen ne presega 6 mesecev, če je bil obtoženec dosihmal neomadeževan, obsoditi in ob enem izreči, da se bode kazen le takrat izvršila, če obtoženec v teku petih let ponavlja zlobno djanje. Zakon določuje na dalje, da kazen in obsodba popolnoma zginete, in da se sme poslednja smatrati kot nikoli storjena, če obsojenec v teku teh let ni ponovil hudobnega djanja.

Očividno je, da se je vpeljal s tem novi princip v kazensko pravo, in nikakor se ne sme misliti, da so napotili k temu zakonodajstvene oblasti goli humanitarni oziri, marveč je razvidno iz nastopnih izjav poslancev belgijske zbornice, da jih je vodil k odločilnem sklepu praktičen namen, namreč da se neomadeževanemu obtožencu priložnost daje, izboljšati se, ter da se obvarje nevarnosti, shujšati v kaznilnici.

Ako bi obsojenec ponavljal hudobno dejanje v teku določenih let, bi moral prestati naloženo mu prvo kazen in ono za drugo dejanje. Ako bi pa v teku teh let ostal neomadeževan, ne bi smelo nobeno policijsko spričevalo zadržanja omeniti te kazni — obsodba je potem nestorjena.

Belgijski pravniki imenujejo ta novi pravni institut „*Condammation conditionnelle*“ — obsodbo pod pogojem. V zbornici poslancev bil je dotični vladni zakonski načrt sprejet s 73 izmed 82 glasov. Senat ga je sprejel soglasno in sploh se ni izjavilo principijelno nasprotje.

Slavni profesor kazenskega prava na univerzi v Löwen-u M. Thonissen, ki je bil poročevalec v zbornici poslancev, imenoval je dotični zakonski načrt novo napravo, katera ni v nikaki zvezi z dosedajno tradicijo kazenskega prava, z gorečo zgovornostjo je priporočal zakonski načrt in izmed njegovih argumentov omenimo le ta: „Žuganje s hudodelstvom je samo ob sebi hudodelstvo, — naj bode toraj tudi žuganje s kaznijo samo ob sebi kazen.“ V dotični debati poprijel je justični minister Le Jeune desetkrat za besedo, in je s strastno navdušenostjo branil vsako črko svojega načrta ter dokazoval potrebo zakona s številkami justične in moralne statistike.

Od prvega trenutka, pravil je, odkar je stopil v justično palačo, nakopičile so se prošnje za milost, in pokazali so se mu pomilovanja vredni dogodki. Opazoval je čestokrat obsojenca, ki je kradel, ker so njegovi lačni otroci po kruhu kričali, ali je zatajil frank, katerega je našel, ali je iz drugih nikakor ne slabih namenov kaj storil, kar neizprosljivi zakon ostro kaznuje. In kaj se je potem zgodilo, ko so se zaprla

vrata za takimi hudodelniki, ali niso zgubili ves občutek, za čast in za svojo obitelj? In kaj ima pričakovati potem od takih ljudi država in sploh človeška družba?

Čistega človeka demoralizuje in ponižuje kazen in ga še le uvrsti med hudodelnike, ker ima kontagium kaznilnic silno veliko moč.

Velika socijalna nevarnost naše dobe je, da se zločinstva ponavljajo in tej nevarnosti hoče belgijski zakonski načrt v okom priti.

Mi smo z občudovanjem brali izpeljave velikodušnega ministra. Sodbe si ne upamo izreči, ker še nimamo dotičnega zakona v rokah, pa zavidati smemo deželo, katere zakonodajstvene oblasti se pečajo z vprašanji, ki značijo tako velik napredek ne samo v pravni stroki marveč tudi v civilizaciji.

Tudi Belgija je država, kjer se strastno borite dve stranki: liberalna in klerikalna. In sedaj stoji na krmilu klerikalna stranka. Napredek in civilizacija, to kažejo belgijski klerikalci, klerikalni stranki niso povsem tuje besede.

Črnogorski zakonik. *)

Čitatelji „Mjesečnika“ ne bodo že zdaj pričakovali ocene „Opštega imovinskega zakonika za knjaževinu Crnu Goru“, proglašenega na Cetinju dne 8. maja t. l. po svetlem knezu Nikoli I., katerega smo mogli dobiti šele koncem istega meseca. V toli kratkem času jedva je mogoče premišljeno prečitati zakonik, temeljito bode se mogel presoditi zakonik šele tedaj, kadar bodo pri roki vsaj v izvodu ona preddela, iz katerih se da določiti, na kateri pravniški in zgodovinski podstavi je zakonodajalec osnoval svoje delo; katera pravna in socijalna načela vodila so ga pri njegovem izvrševanju. Ako je to potrebno za oceno katerega koli kodifikatornega dela, gotovo je potrebno pri takem zakoniku, kateri je imel, kakor pravi zakonodajalec v proglasu na svoj junaški narod,

*) Iz „Mjesečnika“ broj 7.